

Sygn. akt IV KK 150/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)

SSN Dorota Rysińska

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Dorota Szczerbiak

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Krzysztofa Parchimowicza
w sprawie J. J.

w przedmiocie zadośćuczynienia za niesłuszne tymczasowe aresztowanie
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 6 listopada 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 29 stycznia 2013 r., zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w K.

z dnia 9 października 2012 r.,

- 1. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;**
- 2. zarządza zwrot wnioskodawcy opłaty od kasacji.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy, wyrokiem z dnia 9 października 2012 r., zasądził od Skarbu Państwa na rzecz J. J. kwotę 25.576,29 zł tytułem odszkodowania za poniesioną szkodę i kwotę 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku, wynikłych z niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania wnioskodawcy w sprawie sygn. akt VI Ds. .../06/S Prokuratury Okręgowej w R. w okresie od dnia 30 marca 2006 r. do dnia 6 września 2006 r. W pozostałej części wniosek oddalił, kosztami postępowania obciążając Skarb Państwa.

Apelacje od tego wyroku wnieśli prokurator i pełnomocnik wnioskodawcy. Prokurator skarżąc wyrok w zakresie zadośćuczynienia domagał się jego zmiany, poprzez orzeczenie z tego tytułu kwoty nie wyższej niż 10.000 zł.

Pełnomocnik wnioskodawcy zaskarżył wyrok w części oddalającej wniosek w całości. W zakresie rozstrzygnięcia o zadośćuczynieniu zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia oraz naruszenie przepisów postępowania – art. 7, 410 i 424 § 1 i 2 k.p.k. W oparciu o powyższe domagał się zmiany wyroku poprzez przyznanie wnioskodawcy dodatkowo kwoty co najmniej 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę albo uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny, wyrokiem z dnia 29 stycznia 2013 r., uchylił zaskarżony wyrok w części dotyczącej odszkodowania i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania. W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik wnioskodawcy. Zaskarżył go w części utrzymującej w mocy wyrok Sądu Okręgowego i zarzucił rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, mogące mieć istotny wpływ na jego treść, w postaci uchybienia art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., poprzez „całkowite zaniechanie rzeczywistego odniesienia się do zarzutów apelacji dotyczących wysokości zasądzanego zadośćuczynienia, za które nie sposób uznać ogólnikowych i powtórzonych kilkakrotnie sformułowań o <<podzieleniu>> czy <<pełnej aprobacie>> dla stanowiska Sądu Okręgowego, jak również odesłania do rozważań Sądu I instancji uzupełnionego tezą o <<zbędności powtarzania już raz przytoczonych w tej sprawie argumentów>>, gdyż konstruowanie tego rodzaju

<<uzasadnienia odsyłającego>> na gruncie powołanych przepisów procedury karnej jest niedopuszczalne, ponieważ nie tylko nie pozwala ono skarżącemu na poznanie treści i toku rozumowania przeprowadzonego przez Sąd odwoławczy, ale nawet nie pozwala wykluczyć, że zarzuty dotyczące zadośćuczynienia pozostały poza zakresem rozważań Sądu Apelacyjnego, co mogło mieć istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a tym samym uzasadnia zarzut, że kontrola odwoławcza nie sprostала wymogom rzetelności, zaś w sytuacji faktycznego nierozpoznania zarzutów apelacji odnośnie zadośćuczynienia doszło do przeniesienia do wyroku Sądu odwoławczego uchybień zawartych w zaskarżonym wyroku Sądu I instancji, a więc również do naruszenia art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. poprzez dowolne uznanie żądanego zadośćuczynienia w kwocie co najmniej 100.000 zł za wygórowane, jak również poprzez pominięcie i brak pogłębionego rozważenia szeregu okoliczności powodujących lub zwiększających krzywdę Wnioskodawcy w związku z jego tymczasowym aresztowaniem, wbrew wskazaniom wiedzy i doświadczenia życiowego, przy niedostrzeżeniu istotnych dla wysokości zadośćuczynienia okoliczności faktycznych.”

W konkluzji kasacji skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Prokurator Prokuratury Apelacyjnej i prokurator Prokuratury Generalnej, występujący na rozprawie kasacyjnej, wnieśli o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna. Nie sposób bowiem odmówić trafności podniesionego w niej zarzutu rażącego naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., poprzez zaniechanie należytego rozważenia zarzutów apelacji pełnomocnika wnioskodawcy.

Stosownie do treści art. 433 § 2 k.p.k. sąd odwoławczy ma obowiązek rozważyć wszystkie zarzuty i wnioski wskazane w środku odwoławczym, chyba że ustawa stanowi inaczej. W korelacji z tym obowiązkiem pozostaje, wynikający z treści art. 457 § 3 k.p.k., wymóg wskazania przez sąd odwoławczy w uzasadnieniu wyroku, dlaczego zarzuty i wnioski apelacji uznał za zasadne albo niezasadne. W orzecznictwie od dawna przyjmuje się, że właściwe zrealizowanie obowiązków wynikających z art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. wymaga od sądu

odwoławczego nie tylko nie pomijania żadnego zarzutu podniesionego w środku odwoławczym, ale także rzetelnego ustosunkowania się do każdego z tych zarzutów oraz wykazania konkretnymi, znajdującymi oparcie w ujawnionych w sprawie okolicznościach argumentami, dlaczego uznano poszczególne zarzuty apelacji za trafne, bądź też bezzasadne (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 czerwca 2011 r., V KK 24/11, R - OSNKW 2011 CD, poz. 1120; z dnia 15 grudnia 2011 r., II KK 192/11, LEX nr 1108459).

Rację ma skarżący, że Sąd Apelacyjny tym obowiązków nie sprostął. W apelacji pełnomocnika wnioskodawcy sformułowano dwa konkretne zarzuty odwoławcze (błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia oraz naruszenie przepisów prawa procesowego), wskazując szczegółowo, na czym polegały zarzucane uchybienia. W takiej sytuacji Sąd odwoławczy nie mógł poprzestać w uzasadnieniu wyroku na lakonicznej aprobacie wyroku Sądu pierwszej instancji. Taki sposób przeprowadzenia kontroli odwoławczej budzi wątpliwości co do tego, czy została ona rzeczywiście dokonana w sposób wymagany przez art. 433 § 2 k.p.k., skoro w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku – dokumencie mającym odzwierciedlać przebieg kontroli apelacyjnej - brak jest rozważań na temat zasadności poszczególnych zarzutów odwoławczych. Uzasadnienie ogranicza się bowiem do ogólnikowych i stereotypowych sformułowań; nie zawiera własnej argumentacji lecz odsyła autora apelacji do uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji, w którym jakoby uwzględniono w należyтым stopniu wszystkie okoliczności, następnie podniesione w apelacji. Natomiast nie wynika z tego dokumentu, z jakich to konkretnie powodów zarzuty apelacji, kwestionujące wysokość zasądzzonego zadośćuczynienia, zostały uznane za niezasadne. Zgodzić się przeto należy ze skarżącym, że Sąd Apelacyjny nie przedstawił w uzasadnieniu wyroku swego rozumowania w sposób pozwalający stwierdzić, iż poddał kontroli odwoławczej trafność orzeczenia Sądu pierwszej instancji.

Zaniechanie należytego ustosunkowania się do zarzutów i argumentacji zawartej w apelacji skutkowało rażącym naruszeniem przepisów postępowania, wskazanych w zarzucie kasacji. Biorąc pod uwagę charakter i zakres stwierdzonego naruszenia przepisów prawa procesowego nie sposób obecnie

zanegować możliwości istotnego wpływu tego uchybienia na treść zaskarżonego wyroku. Prawidłowe rozpoznanie środka odwoławczego mogło bowiem prowadzić do innego rozstrzygnięcia.

W tej sytuacji należało uwzględnić wniosek kasacji, uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Ponownie rozpoznając sprawę, Sąd ten podda jeszcze raz kontroli zaskarżony wyrok i ustosunkuje się do zarzutów apelacji w sposób zgodny z treścią art. 433 § 2 k.p.k. W razie koniczności sporządzenia uzasadnienia wyroku stosuje się do wymagań określonych w art. 457 § 3 k.p.k. i poda, dlaczego zarzuty i wnioski apelacji uznał za zasadne albo też niezasadne.

Kierując się powyższym, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku. O zwrocie wnioskodawcy opłaty od kasacji orzeczono na podstawie art. 527 § 4 k.p.k.